

เอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระนาฏศิลป์)

เล่มที่ 3

เรื่อง รำวงมาตรฐาน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

นางปัญจนา ตู้จำนงค์

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ โรงเรียนภูวิทยา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3

ร่างมาตรฐาน

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.1 มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ศ 3.1 เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์

วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ
ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 3.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม

เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ภูมิปัญญาไทยและสากล

1.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ข้อที่ 2 เข้าใจหลักและวิธีการประดิษฐ์ทำประกอบการแสดงชุดระบำต่างๆ (ศ.3.1)

ข้อที่ 3 เข้าใจหลักการเคลื่อนไหวร่างกายทางนาฏศิลป์เพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึก(ศ.3.1)

ข้อที่ 4 เข้าใจและสามารถถ่ายทอดความรู้สึกแสดงคุณค่าชื่นชมความมีสุนทรียภาพของ
นาฏศิลป์และการละคร(ศ.3.1)

ข้อที่ 5 เข้าใจสุนทรียะของนาฏศิลป์ตามหลักการใช้ภาษานาฏศิลป์(ศ.3.2)

2. สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น

ข้อที่ 2 รูปแบบนาฏศิลป์ประเภทต่าง

2.1 ลักษณะและวิธีการแสดงนาฏศิลป์

ข้อที่ 3 องค์ประกอบของนาฏศิลป์

3.1 วิธีเลือกและประยุกต์ใช้องค์ประกอบของนาฏศิลป์ในการแสดง

ข้อที่ 4 หลักและวิธีการประดิษฐ์ทำประกอบการแสดง

ข้อที่ 5 หลักการวิจารณ์สุนทรียนาฏศิลป์

3.สาระสำคัญ

การแสดงร่างมาตรฐาน เป็นการแสดงที่ปรับปรุงมาจากรำโทนที่เป็นการร้องรำทำเพลงของ
ชาวบ้าน รำกันเป็นคู่ๆ เป็นวงกลม ตลอดจนถึงยังเป็นศิลปะการแสดงของไทยที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของ

ความเป็นไทย สะท้อนวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิตของคนในชาติ เป็นสิ่งที่สร้างความบันเทิง สนุกสนานรื่นเริงให้กับคนในชาติ และเป็นมรดกของชาติที่ควรได้รับการสืบทอดต่อไป

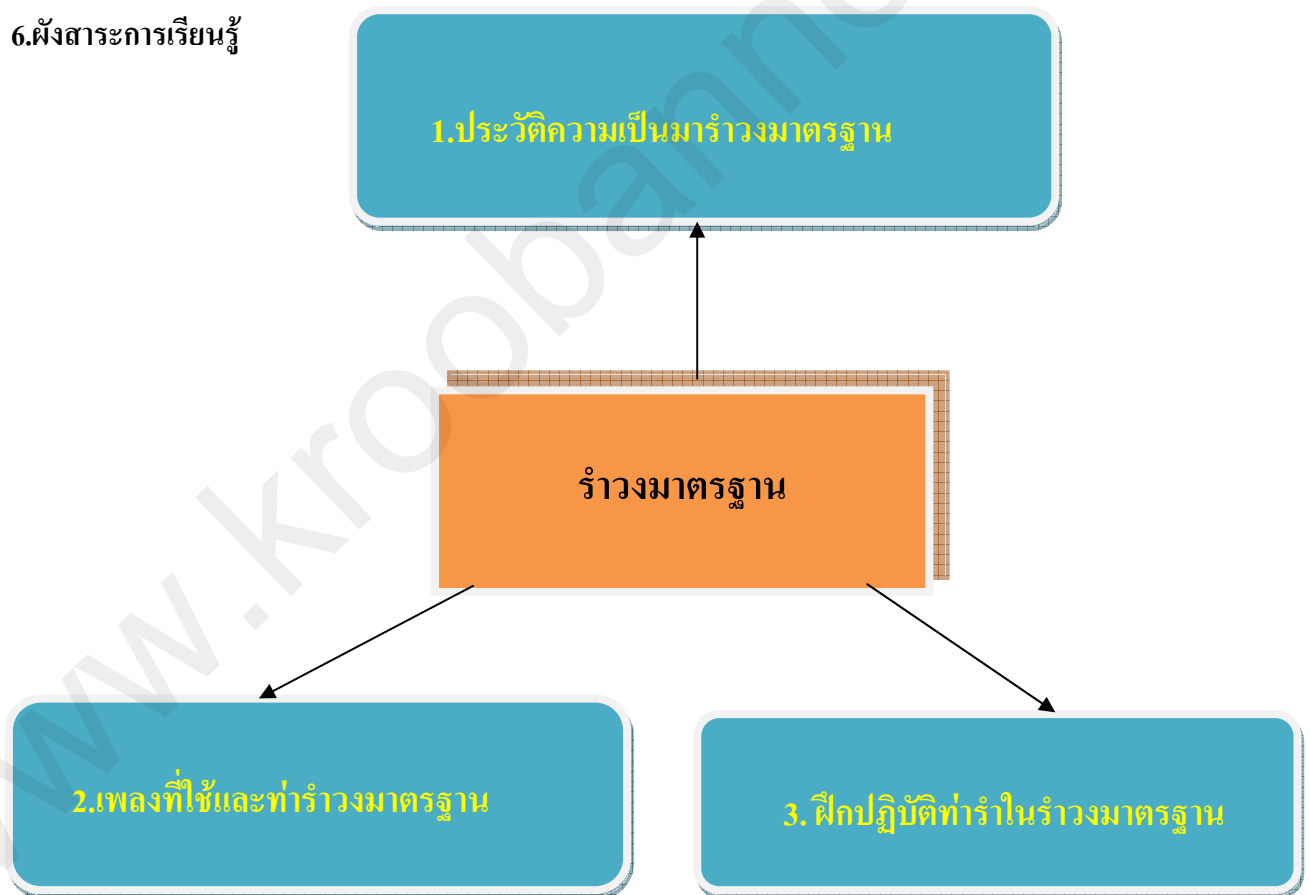
4.จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายประวัติความเป็นมาของรำวงมาตรฐานได้
2. บอกชื่อเพลงและชื่อทำนองของรำวงมาตรฐานได้ถูกต้องได้
3. ปฏิบัติทำนองของรำวงมาตรฐานที่กำหนดให้ได้ถูกต้อง
4. เห็นคุณค่าและชื่นชอบของรำวงมาตรฐาน

5.สาระการเรียนรู้

1. ประวัติและความเป็นมารำวงมาตรฐาน
2. เพลงที่ใช้และทำนองรำวงมาตรฐาน
3. ฝึกปฏิบัติรำวงมาตรฐาน

6.ผังสาระการเรียนรู้

แบบทดสอบก่อนเรียน

เรื่อง รำวงมาตรฐาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับบนตัวอักษรตรงกับตัวเลือกที่ต้องการลงใน
กระดาษคำตอบ (10 คะแนน)

1.ข้อใดกล่าวถูกต้องสำหรับประวัติรำวงมาตรฐาน ก. วิวัฒนาการมาจากการรำโทน ข. เป็นการละเล่นพื้นเมืองของไทย ค. การแสดงจะใช้ผู้แสดงหญิงชายไม่น้อยกว่า 5 คู่ ง. ถูกทุกข้อ 2. จมื่นมานิตยัณเรศ (เฉลิม เสวตนันท์) ได้แต่งเพลงรำวงทั้งหมด 4 เพลง เพลงใด<u>ไม่ใช่</u> ก. งามแสงเดือน ข. บุษานักรบ ค. ชาวไทย ง. ราชมารำ 3.จากข้อ 2 เพลงใดที่คุณหญิงละเอียด พิบูลสงคราม ได้แต่งเพิ่มจาก จมื่นมานิตยัณเรศ (เฉลิม เสวตนันท์) 4.จากเนื้อร้อง “น้องรักรักบุชาพี่ พี่มันคงพี่มันคงกล้ำหาญ” เรียกว่าเพลงตามข้อใด ก. ดวงจันทร์ขวัญฟ้า ข. ดวงจันทร์วันเพ็ญ ค. ราชมารำ ง. บุษานักรบ 5.ตามรูปทำรำใช้รำเพลงตามข้อใด ก. เพลงยอดชายใจหาญ ข. เพลงบุษานักรบ ค. เพลงคืนเดือนหงาย ง. เพลงดอกไม้ของชาติ	6. จากทำรำที่กำหนดให้ใช้รำเพลงใด ก. หญิงไทยใจงาม ข. งามแสงเดือน ค. บุษานักรบ ง. ชาวไทย 7. ครูเอื้อ สุนทรสนาน ได้แต่งทำนองไว้ 4 เพลง <u>ยกเว้น</u>ข้อใด ก. เพลงราชมารำ ข. เพลงหญิงไทยใจงาม ค. เพลงดวงจันทร์ขวัญฟ้า ง. เพลงยอดชายใจหาญ 8. เพลงดวงจันทร์ขวัญฟ้า แต่งทำรำโดยท่านใด ก. ท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงคราม ข. ครูมนตรี ตราโมท ค. หม่อมครูต่วน ภัทรนาวิก และคุณครูละมุล ยะมะคุปต์ ง. ช่วยกันแต่งทั้งหมดทุกข้อที่กล่าวมา 9. จากข้อ 8 ท่านใดแต่งทำนองเพลง 10. เครื่องดนตรี ชิ้นเอกของรำวงมาตรฐาน คืออะไร ก. ฉิ่ง ข. กรับ ค. โทน ง. ตะโพน
--	--

ร่วางมาตรฐาน

1.ประวัติและความเป็นมาร่วางมาตรฐาน

ร่วางมาตรฐาน วิศวนาการมาจากการรำไทโชน เป็นการละเล่นพื้นเมืองของไทย ต่อมาท่านผู้หญิงละเอียดพิบูลสงคราม ได้แต่งเนื้อร้องและมอบให้กรมศิลปากรบรรจุนำไว้เป็นมาตรฐาน เป็นเพลงที่มีเนื้อร้องสุภาพ ใช้คำง่าย ทำนองเพลงง่าย มุ่งให้เห็นวัฒนธรรมของชาติเป็นส่วนใหญ่ การแสดงจะใช้ผู้แสดงหญิงชายไม่น้อยกว่า 5 คู่

ที่มา : www.banramthai.com

คำร้อง จมื่นมานิตยัณเรศ (เฉลิม เสวตนันท์) หัวหน้ากองการสังคีต กรมศิลปากร ได้ประพันธ์ขึ้น ๔ เพลง คือ เพลงงามแสงเดือน เพลงชาวไทย เพลงรำชิมารำ เพลงคืนเดือนหงาย
คุณหญิงละเอียด พิบูลสงคราม ได้ประพันธ์คำร้องไว้ ๖ เพลง คือ เพลงดวงจันทร์วันเพ็ญ เพลงดอกไม้ของชาติ เพลงหญิงไทยใจงาม เพลงดวงจันทร์ขั้วฟ้า เพลงยอดชายใจหาญ และเพลงนุชอันกรบ

ทำนอง อาจารย์มนตรี ตราโมท ผู้เชี่ยวชาญดนตรีไทย กรมศิลปากร ได้แต่งทำนองไว้ ๖ เพลง คือ เพลงงามแสงเดือน เพลงชาวไทย เพลงรำชิมารำ เพลงคืนเดือนหงาย เพลงดวงจันทร์วันเพ็ญ เพลงดอกไม้ของชาติ ครูเอื้อ สุนทรสนาน หัวหน้าวงดนตรีกรมประชาสัมพันธ์ แต่งทำนองไว้ ๔ เพลง คือ เพลงหญิงไทยใจงาม เพลงดวงจันทร์ขั้วฟ้า เพลงยอดชายใจหาญ และเพลงนุชอันกรบ

ผู้คิดประดิษฐ์ทำรำประกอบเพลงร่วางทั้ง 10 เพลงนั้น คือ คณะอาจารย์ด้านนาฏศิลป์ของกรมศิลปากร ได้ช่วยกันคิดประดิษฐ์ทำรำให้งดงามถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์ กำหนดให้เป็นแบบมาตรฐาน ผู้คิด

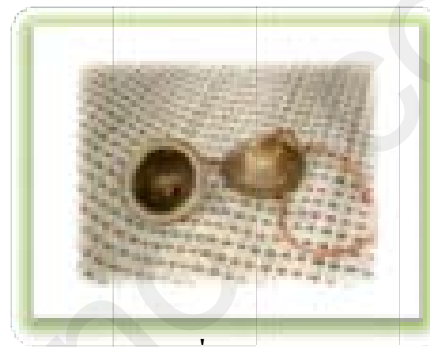
ประดิษฐ์ทำรำของรำวงมาตรฐาน คือ หม่อมต่วน (นางศุภลักษณ์ ภัทรนาวิก) ครูมัลลี คงประภัทร์ ครูมุลล ยมะคุปต์ และครูผัน โมรากุล ต่อมาได้มีการนำรำวงนี้ไปสลับกับวงลีลาศ ทำให้ชาวต่างประเทศรู้จักรำวง เพื่อให้ประชาชนชาวไทยได้เล่นกันแพร่หลาย และมีแบบแผนอันเดียวกัน กรมศิลปากรจึงเรียกว่า “รำวงมาตรฐาน”

เครื่องดนตรี เดิมนั้น รำโทนมีเครื่องดนตรีประกอบ คือ จิ้ง กรับ ฉาบ และโทน เมื่อมีการพัฒนาการรำขึ้น จึงได้พัฒนาเครื่องดนตรีที่ใช้ด้วย โดยใช้วงดนตรีสากลบรรเลง

โทน

เป็นเครื่องดนตรีประกอบการแสดงรำวง

จิ้ง

เป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ

รำมะนา

เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้นับจังหวะร่วมกับโทน

ที่มา : www.banramthai.com

การแต่งกาย มิได้กำหนดเฉพาะเจาะจงว่าต้องแต่งชุดไทยอย่างใดอย่างหนึ่งแน่นอน แต่สามารถแต่งได้หลายอย่าง เช่น แต่งชุดไทยจักรี ชุดไทยสมัย ร.๖ ชุดไทยแบบชาวบ้านคือหม้อสไบ นุ่งโจงกระเบน หรือชุดไทยสมัยใดก็ได้ ขอให้แบบไทย ขอให้ดูสุภาพ สงาม ชายก็แต่งได้ทั้งชุดไทยแบบชาวบ้าน คือ นุ่งโจงกระเบน ใส่เสื้อคอพวงมาลัย แขนสั้น ผ้าคาดเอว หรือชุดไทยเสื่อพระราชทาน กางเกงขาขาว ชุดราชปะแตน หรือชุดสากลใส่เสื้อสูท ผูกเนคไทก็ได้

ที่มา : <http://www.dek-d.com/board>

ตัวอย่างการแต่งกาย เพลงรำวงมาตรฐาน

ที่มาของภาพ : ปัญญา ผู้จำนงค์

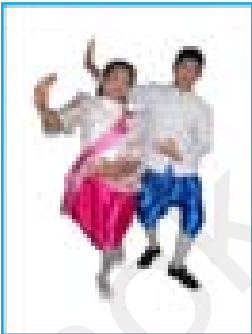
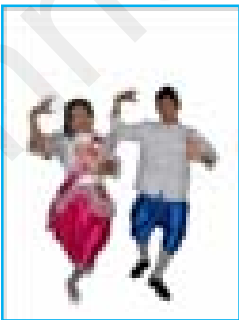
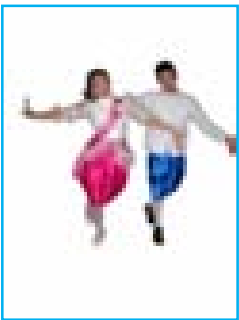
ผู้ชาย : ใส่เสื้อราชปะแตน นุ่งโจงกระเบนสีพื้น หรือสีสุภาพ ถูขวยยาว สวมรองเท้าน้ำมัน สีดำ

ผู้หญิง : สวมเสื้อลูกไม้สีพื้น นุ่งโจงกระเบนสีพื้น มีผ้าสไบพาดไหล่ ควรเป็นสีเดียวกับโจงกระเบนที่นุ่ง ใส่ถูงน่องยาวเต็มตัว สวมรองเท้า ขาวหรือดำก็ได้ ให้ดูเรียบร้อย

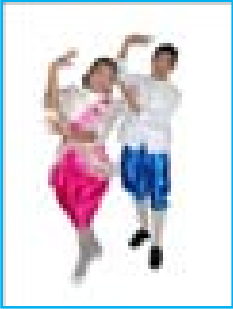
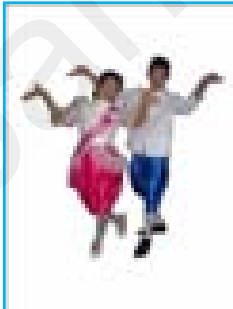
2. เพลงที่ใช้และทำรำวงมาตรฐาน

เพลงรำวง เป็นเพลงที่มีเนื้อร้องสุภาพ ใช้คำง่ายๆ มุ่งให้เห็นวัฒนธรรมของชาติ และความสามารถของนักเรียนไทย

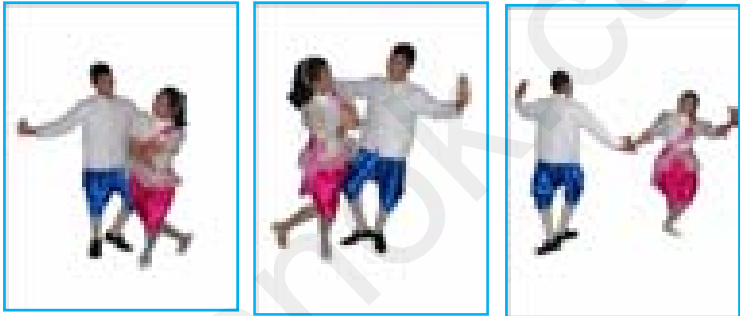
ทำรำ นำท่ารำต่างๆในนาฏศิลป์ไทย มาบรรจุไว้ มีท่ารำประจำไม่ปะปนกัน เช่น

เพลง/ชื่อท่ารำ	ตัวอย่างท่ารำ
เพลงงามแสงเดือน ชาย ใช้ท่า สอดสร้อยมาลา หญิง ใช้ท่า สอดสร้อยมาลา	
เพลงชาวไทย ชาย ใช้ท่า ชักแป้งผัดหน้า หญิง ใช้ท่า ชักแป้งผัดหน้า	
เพลงรำขิมรำ ชาย ใช้ท่า รำส่าย หญิง ใช้ท่า รำส่าย	
เพลงคืนเดือนหงาย ชาย ใช้ท่า สอดสร้อยมาลาแปลง หญิง ใช้ท่า สอดสร้อยมาลาแปลง	

ที่มาของภาพ : ปัญญา ตู้จันทร์

เพลง/ชื่อท่ารำ	ตัวอย่างท่ารำ
เพลงดวงจันทร์วันเพ็ญ ชาย ไร่ท่า แยกเต้าเข้ารัง และ ผาลาเพียงไหล่ หญิง ไร่ท่า แยกเต้าเข้ารัง และ ผาลาเพียงไหล่	
เพลงดอกไม้ของชาติ ชาย ไร่ท่า ร่ายั่ว หญิง ไร่ท่า ร่ายั่ว	
เพลงหญิงไทยใจงาม ชาย ไร่ท่า พรหมสี่หน้า และ ยุงฟ้อนหาง หญิง ไร่ท่า พรหมสี่หน้า และ ยุงฟ้อนหาง	
เพลงดวงจันทร์ขวัญฟ้า ชาย ไร่ท่า ช้างประสานงา และ จันทรทรงกลดแปลง หญิง ไร่ท่า ช้างประสานงา และ จันทรทรงกลดแปลง	

ที่มาของภาพ : ปัญญา ตู้จันทน์

เพลง/ชื่อท่ารำ	ตัวอย่างท่ารำ
เพลงยอดชายใจหาญ ชาย ใช้ท่า จ่อเพลิงภาพ หญิง ใช้ท่า ชะนีรำไม้	
เพลงบุษานักรบ ชาย ใช้ท่า จันทร์ทรงกลด และ ขอแก้ว หญิง ใช้ท่า ชัดจางนาง และ ล่อแก้ว	

ที่มาของภาพ : ปัญจนา ผู้จำนงค์

3. ฝึกปฏิบัติทำรำในเพลงรำวงมาตรฐาน

3.1 เพลงดวงจันทร์ขั้วฟ้า

คำร้อง ท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงคราม

ทำนอง ครูมนตรี ตราโมท

ทำรำ หม่อมครูต่วน ภักธนาวิก ครูดมุล ยะมะคุปต์

ครูมัลลิกา คงประภัทร์ และครูผัน โมรากุล

ใช้ทำรำ ชาย-หญิง ใช้ทำ ช้างประสาธนา, จันทรทรวงกลด

เนื้อร้องเพลงดวงจันทร์ขั้วฟ้า

ดวงจันทร์ขั้วฟ้า	ขึ้นชีวาวัวฟ้า
จันทร์ประจำราตรี	แต่ขวัญฟ้าประจำใจ
พี่เกิดทูนถือชาติ	เอกราชอธิปไตย
ถนอมแนบสนิทใน	คือขวัญใจพี่เอย

ปฏิบัติทำรำเพลงดวงจันทร์ขั้วฟ้า

อธิบายทำรำ : ช้างประสาธนา, จันทรทรวงกลด

ที่มาของภาพ : ปัญญา ผู้จำนงค์

คำร้อง “ดวงจันทร์ขวัญฟ้า” จีบทั้งสองข้างหงายขึ้นแขนตึงเหยียดออกมาระดับไหล่ เป็นลักษณะขนานกันทั้งสองข้าง เท้าขวาวางลงหลังเบาๆตามจังหวะ คำว่า “ฟ้า” ศิริษะเอียงซ้าย ชายให้อยู่ลักษณะเหลื่อมกับหญิงด้านข้าง

ที่มาของภาพ : ปัญญา ผู้จำนงค์

คำร้อง “ชื่นชีวขวัญฟ้า” หันไปทางด้านซ้ายเข้าในวงหญิงอยู่ในท่าตั้งวงสองข้างไขว้กันระดับอก แล้ววางเท้าซ้ายลงหลังตามจังหวะ คำว่า “ฟ้า” ส่วนชาย ปล่อยมือจีบออกเป็นพลิกข้อมือเป็นตั้งวงกลาง อยู่ในลักษณะโอบหญิง วางเท้าซ้ายลงหลังเช่นเดียวกัน

3.2 เพลงยอดชายใจหาญ

คำร้อง ท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงคราม

ทำนอง กรมนตรี ตราโมท

ทำรา หม่อมครูต่วน ภัทรนาวิก ทรูถมูล ชะมะคุปต์

ครูมัลลิกา คงประภัทร์ และครูฝัน โมรากุล

ใช้ทำรา ชาย ใช้ท่า:จ่อเพลิงภาพ หญิงใช้ท่า:ชะนีนัยไม้

เนื้อร้องเพลงยอดชายใจหาญ

โอ้ยยอดชายใจหาญ	ขอสมานไมตรี
น้องขอร่วมชีวี	กอบกรณียกิจชาติ
แม้สุดยากลำบาก	ไม่ขอเว้นเดินตาม
น้องจะสู้พยายาม	ทำเต็มความสามารถ

ปฏิบัติทำรำเพลงยอดชายใจหาญ

อธิบายท่ารำ : ชาย ใช้ท่า:จ่อเพลิงกาฬ หญิงใช้ท่า:ชะนีน่ายไม้

ที่มาของภาพ : ปัญจนา ผู้จำนงค์

คำร้อง “ โอ้ยยอดชายใจหาญ ” หญิง เขยิดแขนขวาสาละระดับเอว ขึ้นมาไหล่ มือซ้ายตั้งวงบน ก้าวขวาเดินไปด้านหน้า ชาย มือขวาจับหงายใกล้กับมือหญิงซ้าย มือซ้ายตั้งวงบน เดินตามหญิง ชายศีรษะเอียงข้างตั้งวง ส่วนหญิงศีรษะเอียงด้านมือซ้ายชาย

คำร้อง “ขอสมานไมตรี” ให้เปลี่ยนด้านปฏิบัติ หญิง มือขวาดังวงบน มือซ้ายสาละแขนตั้ง ส่วนชาย เปลี่ยนเป็นมือขวาดังวงบน มือซ้ายจับหงายแขนตั้ง ศีรษะเอียงด้านตั้งวง ส่วนหญิงศีรษะเอียงด้านสาละแขน เปลี่ยนข้างปฏิบัติช่วงที่เปลี่ยนท่อนเพลง จบเพลง

3.3 เพลงบวงษานุการบ

คำร้อง ท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงคราม

ทำนอง ครูเอื้อ สุนทรสนาน

ทำร่ำ หม่อมครูถ้วน ภัทรนาวิก ครูถมุล ะมะคุปต์

ครูมัลลิก คงประภัทร์ และครูผัน โมรากุล

ใช้ทำร่ำ ชาย จันทรทรวงกลด และขอแก้ว

หญิง ขัดจางนาง และล่อแก้ว

เนื้อร้องเพลงบวงษานุการบ

น้องรักรักบูชาพี่

ที่มั่นคงที่มั่นคงกล้าหาญ

เป็นนักสู้เชี่ยวชาญ

สมศักดิ์ชาตินักรบ

น้องรักรักบูชาพี่

ที่มานะที่มานะอดทน

หนักแสนหนักพิฆาต

เกียรติที่ขจรจบ

น้องรักรักบูชาพี่

ที่ยันที่ยันกิจการ

บากบั่นสร้างหลักฐาน

ทำทุกด้านทำทุกด้านครันครบ

น้องรักรักบูชาพี่

ที่รักชาติที่รักชาติยิ่งชีวิต

เลือดเนื้อฟ่พลีอุทิศ

ชาติยังอยู่ยังอยู่คู่พิภพ

ปฏิบัติทำร่ำเพลงบวงษานุการบ อธิบายทำร่ำ : ทำขัดจางนาง และทำจันทรทรวงกลด เทียบแรก

ที่มาของภาพ : ปัญญา ตู้จันทน์

หญิง ทำขัดจางนาง มือทั้งสองจับคว่ำไขว้กันระหว่างอก ก้าวหน้าเท้าซ้าย เปิดส้นเท้าหลัง เอียงซ้าย จากนั้น ก็กระแทกหมักเท้าหลังเบาๆ ย่ำหันไปด้านซ้าย ก้าวหน้าเท้าขวา วางเท้าซ้ายลงหลังตามจังหวะ ส่วนมือที่จับไขว้ให้ปล่อยหางยอก แล้วตั้งวงไขว้กันระหว่างอก เอียงขวา มองหน้าซ้าย จากนั้น กระแทกหมักเท้าหลังลงพื้นเบาๆ ย่ำเท้าตามจังหวะ หันมาด้านขวา ก้าวหน้าเท้าซ้าย วางหลังเท้าขวา ตามจังหวะ เปลี่ยนมือเป็น จับคว่ำ แล้วไขว้เข้าหาระหว่างอก เอียงซ้าย มองหน้าซ้ายเช่นเดิม ปฏิบัติเช่นนี้จนจบเพลงในเที่ยวแรก

ชาย ทำ จันทรทรงกลด มือทั้งสองจับหางยระดับกลาง วงกว้างพอโอบหญิง จรดเท้าซ้าย แล้วย่อตามจังหวะ กันเข่าออก เอียงขวา มองหน้าหญิง จากนั้น ย่ำเท้าซ้าย ขวา ซ้าย จรดเท้าขวา พร้อมกับเปลี่ยนมือโดย ปล่อยมือจับออก พลิกข้อมือ เป็นตั้งวงกลาง อยู่ในลักษณะ โอบหญิง เอียงซ้าย มองหน้าหญิง จังหวะต่อไป ย่ำขวา ซ้าย ขวา จรดเท้าซ้ายเช่นเดิม มือจับคว่ำและพลิกขึ้นเป็นหางยจับ เอียงขวามองหญิง ปฏิบัติเช่นนี้จนจบเพลงเที่ยวแรก

ข้อสังเกต หญิงให้เอียงด้านที่ก้าวหน้า ส่วนชายให้เอียงด้านที่ไม่ได้จรดเท้า

อธิบายท่ารำ ทำล้อแก้ว และทำขอแก้ว เพลงในเที่ยวที่สอง

ที่มาของภาพ : ปัญญา ผู้จำนงค์

หญิง สืบเนื่องจากท่าแรก หมดด้วยท่าตั้งวงไขว้ หันทางด้านซ้ายพอดี จากนั้นให้เปลี่ยนเป็นมือซ้ายตั้งวงบนระดับแ่งศีรษะ ส่วนมือขวาให้ล้อแก้วแขนดึงออกไปด้านข้าง หักข้อมือที่ล้อแก้วเข้าหาท้องแขน ก้าวหน้าเท้าขวา เอียงขวา มองหน้าซ้าย จากนั้น กระแทกเท้าซ้าย ย่ำเท้า ขวา ซ้าย ขวา แล้ววางขวาลงหลังตามจังหวะ หันไปทางซ้าย ส่วน มือให้เปลี่ยน มือซ้ายที่ตั้งวงเป็นล้อแก้วแขนดึงไปด้านข้าง มือขวาที่ล้อแก้ว เปลี่ยนเป็นตั้งวง เอียงซ้ายมองหน้าซ้าย ปฏิบัติเช่นนี้จนจบเพลง

ชาย สืบเนื่องจากท่าแรกหมดท่าตั้งวงกลางพอดี จากนั้นให้เปลี่ยนเป็นท่าขอแก้ว คือ หันทางด้านซ้ายเหมือนเดิม แต่ย่อเท้าขวา ซ้าย ก้าวหน้าเท้าขวา แล้ววางเท้าซ้ายลงหลังตามจังหวะ ส่วนมือ ซ้ายยกแขนขึ้นเป็นตั้งวงบน มือขวาแขนตึงแบมือนิ้วเรียงชิดติดกัน หักข้อมือขึ้นหาท้องแขนในลักษณะประคองแก้วของหญิง หันด้านซ้าย เอียงซ้ายมองหน้า จากนั้นเปลี่ยนไปด้านขวา เปลี่ยนเป็นมือขวาตั้งวงบน มือซ้ายแขนตึงแบประคองแก้ว หันไปด้านขวา เอียงขวามองหน้าหญิง ปฏิบัติเช่นนี้จนจบเพลง

ข้อสังเกต หญิงให้เอียงด้านที่ล่อแก้ว ส่วนชายให้เอียงด้านที่ตั้งวง

ใบกิจกรรมที่ 3.1

เรื่อง ประวัติและที่มาของรางวัลมาตรฐาน

ได้คะแนน

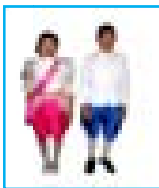
ชื่อ.....สกุล.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายถูก (✓) ที่เห็นว่าข้อความถูก และ ทำเครื่องหมาย

กากบาท (X) ที่เห็นว่าข้อความผิด (10 คะแนน)

.....1. การแต่งกายของรางวัลมาตรฐานกำหนดเฉพาะเจาะจงให้แต่งเฉพาะชุดไทยจักรี เท่านั้น

.....2.

การแต่งกายในภาพ คือ การแต่งกายชุดไทยจักรี

.....3. จมื่นมานิตยัณเรศ (เฉลิม เสวตนันท์) ได้ประพันธ์คำร้องขึ้น 4 เพลง คือ เพลงงามแสงเดือน เพลงชาวไทย เพลง รำขิมารำ เพลงคืนเดือนหงาย

.....4. รางวัลมาตรฐาน วัฒนาการมาจากการรำไท่น เป็นการละเล่นพื้นเมืองของไทย

.....5. คุณหญิงละเอียด พิบูลสงคราม ได้ประพันธ์คำร้องไว้ 6 เพลง คือ เพลงดวงจันทร์วันเพ็ญ เพลงดอกไม้ของชาติ เพลงหญิงไทยใจงาม เพลงดวงจันทร์ขวัญฟ้า เพลงยอดชายใจหาญ และ เพลงบุชานักรบ

.....6. อาจารย์มนตรี ตราโมท แต่งทำนองไว้ 6 เพลง คือ เพลงงามแสงเดือน เพลงชาวไทย เพลงรำขิมารำ เพลงคืนเดือนหงาย เพลงดวงจันทร์วันเพ็ญ เพลงดอกไม้

.....7.

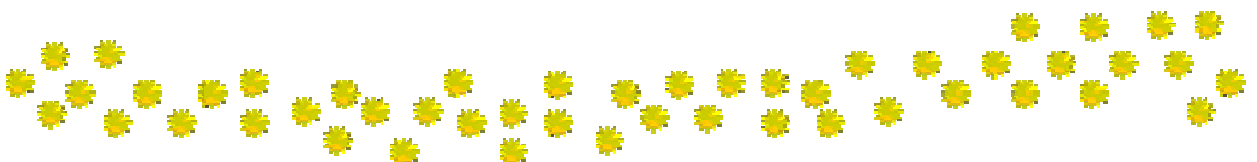

เครื่องดนตรีในภาพ เรียกว่า รำมะนา

.....8. เพลงดวงจันทร์ขวัญฟ้า ใช้ทำรำ ชาย-หญิง ใช้ทำ ยุงฟ้อนหาง , พรหมสี่หน้า

.....9. ครูเอื้อ สุนทรสนาน แต่งทำนองไว้ 4 เพลง คือ เพลงหญิงไทยใจงาม เพลงดวงจันทร์ขวัญฟ้า เพลงยอดชายใจหาญ และเพลงบุชานักรบ

.....10. เพลงยอดชายใจหาญ ชาย ใช้ทำจ้อเพลิงกาฬ หญิงใช้ทำชะนีรำไม้

ใบกิจกรรมที่ 3.2

เรื่อง รำวงมาตรฐาน

ได้คะแนน

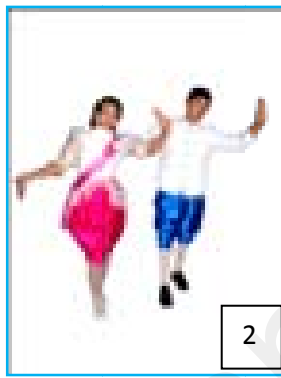
ชื่อ.....สกุล.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกตัวอักษร ก-ญ รูปภาพทำรำไปเติมในช่องว่าง เพลงรำวง ให้ถูกต้อง (10 คะแนน)

ก

1

2

ข

ค ทำสอสร้อยมาลา

จ ทำช้างประสานงาและจันทร์ทรงกลดแปลง

ช ทำรำส่าย

ณ ทำจันทร์ทรงกลด, ชัดจานาง และขอแก้ว, ล่อแก้ว

ง ทำสอสร้อยมาลาแปลง

ฉ ทำรำยั่ว

ช ทำชักแบ่งผัดหน้า

ญ ทำพรหมสี่หน้า, ยูงพื่อนหาง

1.....เพลงรำชิมารำ

3.....เพลงบุษานักรบ

5.....เพลงดวงจันทร์ขั้วฟ้า

7.....เพลงชาวไทย

9.....เพลงหญิงไทยใจงาม

2.....เพลงดวงจันทร์วันเพ็ญ

4.....เพลงยอดชายใจหาญ

6.....เพลงงามแสงเดือน

8.....เพลงคืนเดือนหงาย

10.....เพลงดอกไม้ของชาติ

ทำได้ไหม ครับพี่ๆ

ใบเฉลยกิจกรรมที่ 3.1

เรื่อง ประวัติและที่มาของรำวงมาตรฐาน

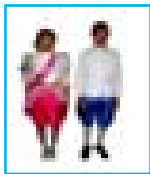
ได้คะแนน

ชื่อ.....สกุล.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายถูก (✓) ที่เห็นว่าข้อความถูก และ ทำเครื่องหมาย

กากบาท (X) ที่เห็นว่าข้อความผิด (10 คะแนน)

....X....1. การแต่งกายของรำวงมาตรฐานกำหนดเฉพาะเจาะจงให้แต่งเฉพาะชุดไทยจักรี เท่านั้น

.... X2.

การแต่งกายในภาพ คือ การแต่งกายชุดไทยจักรี

....✓.... 3. จมื่นมานิตยัณเรศ (เฉลิม เสวตนันท์) ได้ประพันธ์ คำร้อง ขึ้น ๔ เพลง คือ เพลงงามแสงเดือน เพลงชาวไทย เพลง รำชิมารำ เพลงคืนเดือนหงาย

....✓.... 4. รำวงมาตรฐาน วิวัฒนาการมาจากการรำโทน เป็นการละเล่นพื้นเมืองของไทย

....✓.... 5. คุณหญิงละเอียด พิบูลสงคราม ได้ประพันธ์คำร้องไว้ ๖ เพลง คือ เพลงดวงจันทร์วันเพ็ญ เพลง ดอกไม้ของชาติ เพลงหญิงไทยใจงาม เพลงดวงจันทร์ขวัญฟ้า เพลงยอดชายใจหาญ และเพลงบุษานักรบ

....✓.... 6. อาจารย์มนตรี ตราโมท แต่งทำนองไว้ ๖ เพลง คือ เพลงงามแสงเดือน เพลงชาวไทย เพลง รำชิมารำ เพลงคืนเดือนหงาย เพลงดวงจันทร์วันเพ็ญ เพลงดอกไม้

.... X 7.

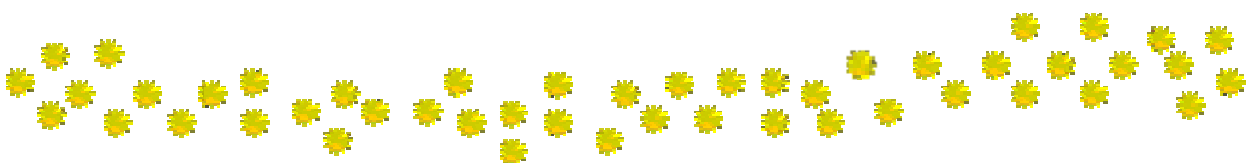

เครื่องดนตรีในภาพ เรียกว่า รำมะนา

.... X 8. เพลงดวงจันทร์ขวัญฟ้า ใช้ทำรำ ชาย-หญิง ใช้ทำ ยุงฟ้อนหาง , พรหมสี่หน้า

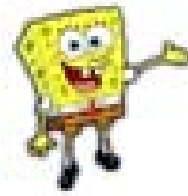
....✓.... 9. ครูเอื้อ สุนทรสนาน แต่งทำนองไว้ ๔ เพลง คือ เพลงหญิงไทยใจงาม เพลงดวงจันทร์ขวัญฟ้า เพลงยอดชายใจหาญ และเพลงบุษานักรบ

....✓.... 10. เพลงยอดชายใจหาญ ชาย ใช้ทำจ้อเพลิงกาฬ หญิงใช้ทำชะนีรำไม้

ใบเฉลยกิจกรรมที่ 3.2

เรื่อง รำวงมาตรฐาน

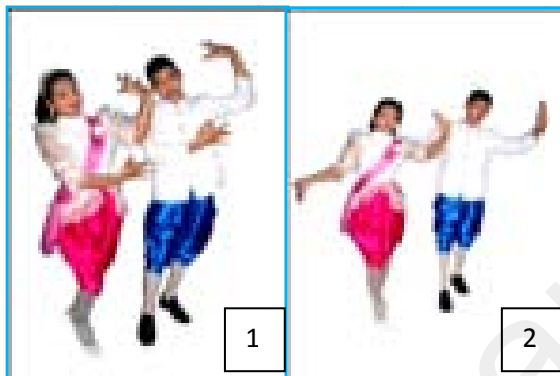

ได้คะแนน

ชื่อ.....สกุล.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกตัวอักษร ก-ญ รูปภาพทำรำไปเติมในช่องว่าง เพลงรำวงให้ถูกต้อง (10 คะแนน)

ก

ข

ค ทำสวดสร้อยมาลา

จ ทำช้างประสานงาและจันทร์ทรงกลดแปลง

ช ทำรำส่าย

ณ ทำจันทร์ทรงกลด, ชัดจานาง และขอแก้ว, ล่อแก้ว

ง ทำสวดสร้อยมาลาแปลง

ฉ ทำรำยั่ว

ช ทำชักแบ่งผัดหน้า

ญ ทำพรหมสี่หน้า, ยุงฟ้อนหาง

1...ข...เพลงรำชิมารำ

3...ณ...เพลงบุชานักรบ

5...จ...เพลงดวงจันทร์ขวัญฟ้า

7...ช...เพลงชาวไทย

9...ญ...เพลงหญิงไทยใจงาม

2...ก...เพลงดวงจันทร์วันเพ็ญ

4...ข...เพลงยอดชายใจหาญ

6...ค...เพลงงามแสงเดือน

8...ง...เพลงคืนเดือนหงาย

10...ฉ...เพลงดอกไม้ของชาติ

ทำได้ไหม คว้าพี่ๆลองตรวจคำตอบดู

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

เรื่อง เพลงร่ำวงมาตรฐาน

ข้อที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน
1	ง	ค
2	ข	ง
3	ข	ค
4	ง	ข
5	ง	ค
6	ก	ข
7	ก	ค
8	ค	ค
9	ข	ง
10	ค	ก

แบบประเมินพัฒนาการก่อนเรียนและหลังเรียน

คำชี้แจง

ครูผู้สอนทดสอบก่อนเรียนนักเรียน แล้วใส่คะแนนลงในช่องคะแนนทดสอบก่อนเรียน

ที่	ชื่อ-สกุล	คะแนนทดสอบ		ความต่าง	พัฒนาการในการเรียนรู้			
		ก่อน(10)	หลัง (10)		ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								
16								
17								
18								
19								
20								
21								
22								

แบบประเมินพัฒนาการก่อนเรียนและหลังเรียน(ต่อ)

คำชี้แจง

ครูผู้สอนทดสอบก่อนเรียนนักเรียน แล้วใส่คะแนนลงในช่องคะแนนทดสอบก่อนเรียน

ที่	ชื่อ-สกุล	คะแนนทดสอบ		ความต่าง	พัฒนาการในการเรียนรู้			
		ก่อน(10)	หลัง (10)		ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
23								
24								
25								
26								
27								
28								
29								
30								
31								
รวม								
ร้อยละ								

หมายเหตุ นักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป

ระดับคุณภาพ

ได้คะแนน	8-10	ระดับคุณภาพ	ดีมาก
ได้คะแนน	6-7	ระดับคุณภาพ	ดี
ได้คะแนน	4-5	ระดับคุณภาพ	พอใช้
ได้คะแนน	1-3	ระดับคุณภาพ	ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางปัญญา ผู้จำนงค์)

...../...../.....

แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรม

คำชี้แจง

คำชี้แจง ครูผู้สอนสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน แล้วใส่คะแนนลงในช่องระดับคะแนนที่เหมาะสม

[illegible]

แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรม

คำชี้แจง

ครูผู้สอนสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน แล้วใส่คะแนนลงในช่องคะแนน

เลขที่	ชื่อ-สกุล	การให้ความร่วมมือภายในกลุ่ม	ชั้นชมและตั้งใจปฏิบัติกิจกรรม	ทำงานสะอาดเรียบร้อย	ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด	เต็ม	เฉลี่ย	ผลการประเมิน	
		5	5	5	5	20	10	ผ่าน	ไม่ผ่าน
18									
19									
20									
21									
22									
23									
24									
25									
รวม									
เฉลี่ย									

หมายเหตุ นักเรียนมีพฤติกรรมการประเมินผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป

ระดับคุณภาพ

ได้คะแนน 8-10 ระดับคุณภาพ ดีมาก

ได้คะแนน 6-7 ระดับคุณภาพ ดี

ได้คะแนน 4-5 ระดับคุณภาพ พอใช้

ได้คะแนน 1-3 ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางปัญณา ตู้งามรงค์)

...../...../.....

เกณฑ์การประเมินการปฏิบัติกิจกรรม

ครูผู้สอนพิจารณาจากเกณฑ์การประเมินผลตามสภาพจริง(Rubrics)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน
1. การให้ความร่วมมือและแสดงความคิดเห็น	5. ให้ความร่วมมือแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
	4. ให้ความร่วมมือและแสดงความคิดเห็น
	3. ให้ความร่วมมือแต่ไม่แสดงความคิดเห็น
	2. แสดงความคิดเห็นแต่ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
	1. ไม่ปฏิบัติกิจกรรม
2. ชื่นชมและตั้งใจปฏิบัติกิจกรรม	5. แสดงความรู้สึกชื่นชมและปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจ
	4. แสดงความรู้สึกชื่นชมและตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมเล็กน้อย
	3. ไม่รู้สึกชื่นชมแต่ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรม
	2. ไม่รู้สึกชื่นชมและไม่ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรม
	1. ไม่ปฏิบัติกิจกรรม
3. ทำงานสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย	5. ทำงานสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย
	4. ทำงานเป็นระเบียบแต่ไม่สะอาด
	3. ทำงานไม่เป็นระเบียบและไม่สะอาด
	2. ทำงานที่ได้รับมอบหมายเล็กน้อย
	1. ไม่ทำงานที่ได้รับมอบหมาย
4. ทำงานเสร็จทันเวลาและถูกต้อง	5. ทำงานเสร็จทันเวลาและถูกต้องร้อยละ 80 ขึ้นไป
	4. ทำงานเสร็จทันเวลาและถูกต้องร้อยละ 70-79
	3. ทำงานเสร็จทันเวลาและถูกต้องร้อยละ 60-69
	2. ทำงานแต่ไม่เสร็จทันเวลา
	1. ไม่ทำงานที่ได้รับมอบหมาย

แบบประเมินการปฏิบัติกรร้องเพลง

คำชี้แจง

ครูผู้สอนประเมินการปฏิบัติการร้องเพลงของนักเรียนแล้วได้คะแนนลงในช่องระดับคะแนนที่เหมาะสม

[illegible]

แบบประเมินการปฏิบัติการร้องเพลง

คำชี้แจง ครูผู้สอนประเมินการปฏิบัติการร้องเพลงของนักเรียน แล้วใส่คะแนนลงในช่องระดับคะแนนที่

เหมาะสม

เลขที่	ชื่อ-สกุล	เนื้อร้องถูกต้อง	ทำนองถูกต้อง	เสียงดี ไพเราะ	ปฏิภาณ ไหวพริบ	เต็ม	เฉลี่ย	ผลการประเมิน	
		5	5	5	5	20	10	ผ่าน	ไม่ผ่าน
19									
20									
21									
22									
23									
24									
25									
26									
รวม									
เฉลี่ย									

หมายเหตุ นักเรียนมีพฤติกรรมกรรมการประเมินผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป

ระดับคุณภาพ

ได้คะแนน	8-10	ระดับคุณภาพ	ดีมาก
ได้คะแนน	6-7	ระดับคุณภาพ	ดี
ได้คะแนน	4-5	ระดับคุณภาพ	พอใช้
ได้คะแนน	1-3	ระดับคุณภาพ	ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางปัญญา ตูจามงค์)

...../...../.....

เกณฑ์การประเมินการปฏิบัติการร้องเพลง

ครูผู้สอนพิจารณาจากเกณฑ์การประเมินผลตามสภาพจริง(Rubrics)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน
1. เนื้อร้องถูกต้อง	5. ร้องได้ถูกต้องตามเนื้อร้องโดยไม่ต้องดูเนื้อร้องด้วยความมั่นใจ
	4. ร้องได้ถูกต้องโดยไม่ต้องดูเนื้อร้อง
	3. ร้องได้ถูกต้องแต่ต้องดูเนื้อร้อง
	2. ร้องได้บ้าง
	1. ร้องไม่ได้
2. ทำนองถูกต้อง	5. ร้องได้ถูกต้องทำนอง ตรงจังหวะ แบ่งวรรคตอนได้กลมกลืน ดีเยี่ยมอย่างมั่นใจ
	4. ร้องได้ถูกต้องทำนอง ตรงจังหวะ แบ่งวรรคตอนได้ดี
	3. ร้องได้ถูกต้องทำนองบ้าง บางวรรคตอน
	2. ร้องได้บ้าง
	1. ร้องไม่ได้
3. เสียงดีไพเราะ	5. เสียงดี ร้องได้ไพเราะ เอื้อนได้ดีเยี่ยมกลมกลืนอย่างสม่ำเสมอ
	4. เสียงดี ร้องไพเราะ เอื้อนได้
	3. เสียงดี ร้องไพเราะบางวรรคตอน
	2. ร้องเสียงดีบ้าง
	1. ร้องไม่ได้
4. มีปฏิภาณไหวพริบ	5. มีปฏิภาณไหวพริบในการแก้ปัญหา บุคลิกภาพดี เหมาะสมสามารถถ่ายทอดให้บุคคลอื่นได้
	4. มีปฏิภาณไหวพริบ บุคลิกภาพดี ถ่ายทอดได้
	3. มีปฏิภาณไหวพริบบ้าง บุคลิกพอใช้
	2. ยังไม่มีไหวพริบในการแก้ปัญหา
	1. ไม่มีไหวพริบปฏิภาณ

แบบประเมินการปฏิบัติทำร่ำ

คำชี้แจง

ครูผู้สอนประเมินการปฏิบัติทำรื่องของนักเรียนแล้วใส่คะแนนลงในช่องระดับคะแนนที่

เหมาะสม

[illegible]

แบบประเมินการปฏิบัติทำรำ

คำชี้แจง

ครูผู้สอนประเมินการปฏิบัติทำรำของนักเรียน แล้วใส่คะแนนลงในช่องระดับคะแนนที่

เหมาะสม

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รำถูกต้อง	รำสวยงาม	มีปฏิภาณไหวพริบ	ความพร้อมเพียง	เต็ม	เฉลี่ย	ผลการประเมิน	
		5	5	5	5	20	10	ผ่าน	ไม่ผ่าน
19									
20									
21									
22									
23									
24									
25									
รวม									
เฉลี่ย									

หมายเหตุ นักเรียนมีพฤติกรรมกรรมการประเมินผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป

ระดับคุณภาพ

ได้คะแนน	8-10	ระดับคุณภาพ	ดีมาก
ได้คะแนน	6-7	ระดับคุณภาพ	ดี
ได้คะแนน	4-5	ระดับคุณภาพ	พอใช้
ได้คะแนน	1-3	ระดับคุณภาพ	ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางปัญจนา ตู้งามรงค์)

...../...../.....

เกณฑ์การประเมินการปฏิบัติทำรำ

ครูผู้สอนพิจารณาจากเกณฑ์การประเมินผลตามสภาพจริง(Rubrics)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน
1. รำถูกต้อง	5. รำได้ถูกต้องตามจังหวะ เนื้อร้อง โดยไม่ผิดพลาดด้วยความมั่นใจ
	4. รำได้ถูกต้องตามจังหวะ เนื้อร้อง
	3. รำได้ถูกต้องบ้าง ตรงเนื้อร้องบ้าง
	2. รำได้บ้าง
	1. รำไม่ได้
2. รำสวยงาม	5. รำได้สวยงาม มีลีลา อ่อนช้อย ตามแบบฉบับนาฏศิลป์ไทย และมีความกลมกลืนสัมพันธ์กันอย่างมั่นใจ
	4. รำได้สวยงามอ่อนช้อย มีลีลาสวยงาม
	3. รำได้สวยงามบ้าง มีลีลาบ้าง
	2. รำได้บ้าง
	1. รำไม่ได้
3. มีปฏิภาณไหวพริบ	5. มีปฏิภาณไหวพริบในการแก้ปัญหา บุคลิกภาพดี เหมาะสมสามารถถ่ายทอดให้บุคคลอื่นได้
	4. มีปฏิภาณไหวพริบ บุคลิกภาพดี ถ่ายทอดได้
	3. มีปฏิภาณไหวพริบบ้าง บุคลิกพอใช้
	2. ยังไม่มีไหวพริบในการแก้ปัญหา
	1. ไม่มีไหวพริบปฏิภาณ
4. ความสามัคคีพร้อมเพรียง	5. มีความสามัคคี มีความพร้อมเพรียง รูปแบบแถวสวยงามมีการสร้างสรรค์อย่างกลมกลืนสวยงาม
	4. มีความสามัคคี พร้อมเพรียง
	3. มีความสามัคคีบ้าง พร้อมเพรียงบ้าง
	2. พร้อมเพรียงบ้าง และไม่มีความสามัคคี
	1. ไม่มีความสามัคคีไม่พร้อมเพรียง

แบบบันทึกคะแนนกิจกรรม

เลขที่	ชื่อ-สกุล	แบบฝึกหัดที่ 3.1	แบบฝึกหัดที่ 3.2	รวม (20)	คำร้อยละ	สรุปผล	
		10	10			ผ่าน	ไม่ผ่าน
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							
19							
20							
21							
22							

แบบบันทึกคะแนนกิจกรรม (ต่อ)

เลขที่	ชื่อ-สกุล	แบบฝึกหัดที่ 3.1	แบบฝึกหัดที่ 3.2	รวม (20)	ค่าร้อยละ	สรุปผล	
		10	10			ผ่าน	ไม่ผ่าน
23							
24							
25							
26							
27							
28							
29							
30							
31							
รวม							
ร้อยละ							

หมายเหตุ นักเรียนมีคะแนนแบบฝึกหัดผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางปัญจนา ตูจ้านงค์)

...../...../.....

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ **คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ** : กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
 กระทรวงศึกษาธิการ. **หนังสือกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2** .
 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2547.
- ภู่วิทยา โรงเรียน. **หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ช่วงชั้นที่ 3**. 2544.
- ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
 สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2530.
- รานี ชัยสงคราม. **นาฏศิลป์ไทยเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: องค์การค้าของคุรุสภา, 2544.
- ราศียส วงศ์ศิลปกุล. **สุนทรียนาฏศิลป์ไทย**. เอกสารการสอน วิชาพื้นฐาน ศ 40101 สุนทรียนาฏศิลป์ไทย.
 2540
- _____. **รำไทย**. กรุงเทพมหานคร: องค์การค้าคุรุสภาจัดพิมพ์, 2543.
- _____. **นาฏศิลป์**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2548.
- สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ **หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานดนตรี-นาฏศิลป์**
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 : สำนักพิมพ์บริษัทพัฒนาคุณภาพ
 วิชาการ(พว.)จำกัด, 2548.
- สุมิตร เทพวงศ์. **นาฏศิลป์ไทย**, พระนครศรีอยุธยา : ภาควิชานาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์
 สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2541.
- อมรา กล้าเจริญ. **วิธีสอนนาฏศิลป์ไทย**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2535.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. **ศิลปะ ป.4**. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- <http://www.banramthai.com> (วันที่ค้นข้อมูล : 5 มีนาคม 2553)
- <http://www.th.wikipedia.org/wiki/กลองแขก> (วันที่ค้นข้อมูล : 5 มีนาคม 2553)
- <http://www.l.mod.go.th> (วันที่ค้นข้อมูล : 5 มีนาคม 2553)
- <http://www.thaigoodview.com> (วันที่ค้นข้อมูล : 6 มีนาคม 2553 .)
- <http://www.dusithost.dusit.ac.th> (วันที่ค้นข้อมูล : 6 มีนาคม 2553)
- <http://www.patakorn.com> (วันที่ค้นข้อมูล : 6 มีนาคม 2553)
- <http://www.blogspot.com> (วันที่ค้นข้อมูล : 6 มีนาคม 2553)
- <http://www.dek-d.com/board> (วันที่ค้นข้อมูล : 6 มีนาคม 2553)

ประวัติผู้จัดทำ

ชื่อ นางปัญจนา ตู้จันทน์ (การนอก)

วันเดือนปีเกิด 15 มิถุนายน 2519

ที่อยู่ปัจจุบัน 115 หมู่ที่ 4 ตำบลโนนแดง
อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

อาชีพ รับราชการครู ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

วันเดือนปีที่เข้ารับราชการ 16 พฤศจิกายน 2541

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนภู่วิทยา อำเภอโนนแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31

ประวัติการศึกษา

2537	นาฏศิลป์ชั้นสูง	สาขานาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด
2539	ปริญญาตรี	สาขานาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพฯ สมทบ
		สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล รัตนบุรี จ.ปทุมธานี
2545	ปริญญาโท	สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น

